

Kokkuvõte veemajanduskavade ja üleujutusohu maandamiskava ajakohastamise käigus toimunud avalikustamisest ja kaasamisest 2025.-2026. aastal

Aastateks 2028-2033 ajakohastatavate veemajanduskavade protsess jõudis 2025. aastaks etapini, kus kavade ajakohastamiseks vajalikud alusuuringud valmisid II poolaastaks ning algas nende avalikustamine. Nimetatud alusuuringud pandi Kliimaministeeriumi poolt avalikule väljapanekule vahemikus 23.07.2025-23.01.2026.

Avalikustamise raames korraldati 9 avalikku arutelu, mis toimusid vahemikus 11.09.2025-05.11.2025. Arutelude eesmärk oli tutvustada alusuuringutes kasutatud meetodikaid ja nendes leitud, keskendudes konkreetsele piirkonnale või valdkonnale, et tekitada paremat sidusust ja arusaama veemajanduskavade olemusest. Nt Raplas räägiti Vigala jõe paisutamisesest, Põltsamaal põllumajandusest ja Tartus Emajöest, Võrtsjärvest ning Peipsi järvest.

Veemajanduskavade ajakohastamise arutelusid käsitleti ühiselt üleujutusriskide maandamiskavadega ehk aruteludel, kus see oli asjakohane, tutvustati ka üleujutusriskide maandamiskava (Kuressaares, Tartus, Pärnus, Paides).

Vahemikus 11.09.2025-05.11.2025 toimus kokku 9 arutelu, millest 2 toimusid veebis, 1 hübriidis ja ülejäänud 6 kontaktset. Kontaktset arutelud toimusid Jõhvis, Tallinnas, Raplas, Kuressaares, Pärnus ja Põltsamaal. Hübriidarutelu toimus Paides. Tartu teemaline arutelu toimus veebis, nagu ka kohalikele omavalitsustele suunatud üle-eestiline arutelu.

Kuu-päev	Asukoht	Arutelu teema	Puudutatud piirkond	Osalejate arv
11.09	Jõhvi, Jõhvi riigimaja	Reovee kohtkäitlus – näited ja lahendused	Viru alamvesikond	26
23.09	Tallinn, Haabersti linnaosavalitsus	Harku järve mured ja lahendused – linnalise veekogu majandamine tiheasustusaladel	Harku vald, Tallinna linn	20
01.10	Rapla, Rapla riigimaja	Paisutamise mõju Vigala jõe	Rapla vald, Rapla linn	42
02.10	veebis	KO(h)Vihommik – veemajanduskavad	Eesti	86
07.10	Kuressaare, Kuressaare vallavalitsus	Veeprobleemid Saaremaal – mida teha, kui vett on liiga palju või kui vesi muutub tervisele ohtlikuks?	Saaremaa	34
09.10	veebis	Emajõgi – ühenduslülid Eesti kahe suurima järve vahel	Tartumaa	59

27.10	Pärnu, Pärnu Riigimaja	Kuidas on seotud Pärnu jõgi ja Pärnu laht – erinevad mõjutajad maa- ja linnapiirkonnast	Pärnu linn	33
04.11	Põltsamaa, Põltsamaa loss	Kuidas põllumajandus mõjutab Eesti põhja- ja pinnavett?	Kesk-Eesti (Järva- ja Jõgevamaa), nitraaditundlik ala	71
05.11	Paide, Paide riigimaja ja veebis	Veemajanduskavade ja üleujutusriskide maandamiskava ajakohastamise raames valminud alusuuringute üleeestiline arutelu	Eesti	263

Kokku osales aruteludel 634 inimest. Arvukamalt osaleti veebikoosolekute vormis. Eesmärk oli kohtuda huvilistega kontaktset, kuid kui huvilistel polnud võimalik koha peal osaleda ja nad avaldasid soovi osaleda veebi teel, siis seda võimaldati.

Kohalikele omavalitsustele suunatud üritus planeeriti ainult veebi, kuna tegemist oli juba väljakujunenud ürituste sarjaga. Tartu arutelu planeeriti küll algselt kontaktseta, kuid kuna registreerunute arv jäi tagasihoidlikuks, siis viidi üritus veebi.

Osalejatest suurema hulga moodustasid riigiasutuste, kohalike omavalitsuste, ettevõtete, ülikoolide esindajad jm spetsialistid. Sõltuvalt piirkonnast osalesid aruteludel ka kohalikud elanikud, nt Raplas toimunud paisutamise teemalisel arutelul oli kohal märkimisväärne hulk kohalikke, kes teema vastu huvi tundsid.

Huvilistel tuli aruteludele registreeruda veebivormi kaudu, et oleks võimalik hinnata osalejate arvu, sh planeerida ruumide renti ja toitlustust.

Kutseid avalikele aruteludele edastati peamiselt e-kirja teel. E-kirjade teel saadeti kutseid kõigile kontaktidele, kes on eelnevalt huvigruppina kaardistatud, nt eri asutuste esindajad, ettevõtete, ülikoolide esindajad jne. Lisaks edastati kutse kõigile teistele osapooltele, keda õnnestus tuvastada (nt paisude valdajad) või kes ise osalemiseks soovi avaldasid. Kutse paluti alati edastada ka kolleegidele või teistele, kes võiksid samuti osalemisest huvitatud olla.

Lisaks loodi Keskkonnaameti Facebooki lehele üritused avalike arutelude kohta ning koostati nende kohta postitusi nii üritusele eelnevalt reklaamiks kui järgnevalt kokkuvõtete jagamiseks.

Kogu avalikustamist puudutav info, sh üleskutse aruteludele registreeruda, nende toimumise koondinfo ja registreerimisvorm lisati Keskkonnaportaali vete terviseplaani

lehele¹. Ajavahemikul 23.07.2025-23.01.2026 külastati Keskkonnaportaali vete terviseplaani lehte 1038 kasutaja poolt 1367 korda. Kuude lõikes jaotusid külastused järgmiselt:

Ajavahemik	Külastused (views)	Kasutajad (users)
23. juuli - aug	285	254
sept	332	284
okt	286	242
nov	301	164
dets	71	34
jaan (kuni 23.)	92	60

NB! Detsembri ja jaanuari arvud erinevad tegelikkusest, kuna Keskkonnaportaali loendur ei toiminud õigesti. Sellepärast on read märgitud teise tekstivärviga.

Keskkonnaportaali vete terviseplaani lehel oli võimalik vahemikus 23.07.2025-23.01.2026 jätta alusuuringute eelnõudele kirjalikult tagasisidet. Keskkonnaportaali tagasiside vormi kaudu laekus kokku 75 ettepanekut. Peamised ettepanekute esitajad olid riigiasutused ja ettevõtted:

Tagasiside esitaja	Ettepanekute arv
Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ	40
Haldusala asutused (Kliimaministeerium, Keskkonnaagentuur, Keskkonnaamet)	20
Teised riigiasutused (Maa- ja Ruumiamet)	1
Keskkonnaühendused/MTÜ-d (Eestimaa Looduse Fond)	5
AS Tallinna Vesi	4
Muud ettevõtted, KOV-d	2
Teadusasutused	1
Eraisikud	1
Anonüümne	1

Ettepanekud jagunesid kolme kategooriasse:

1. Toimetustlikud parandused ja täpsustused (32 tk);
2. Selgitust vajavad küsimused (23 tk);

¹ <https://keskkonnaportaal.ee/teemad/vesi/veemajanduskavad/vete-terviseplaan>

3. Suuremad muudatused töös (20 tk).

Vastused ettepanekutele jaotusid järgmiselt: nõustuti 39, osaliselt nõustuti 6 ning ei nõustatud 4 ettepanekuga. 3 ettepanekut on täpsustamisel ja 23 ettepaneku puhul jagati selgitusi.

Veebivormi tagasiside lisati Keskkonnaagentuuri poolt ühtsesse tagasiside dokumenti, mis avalikustati Kliimaministeeriumi kodulehel².

Avalikel aruteludel peamiselt kõlanud teemad ja mõtted:

- Vete terviseplaanide alusuuringutest selgus, et üheks suurimaks probleemiks Eesti veekogudele on põllumajandusest ja metsandusest tulenevad toitained (lämmastik ja fosfor) ning põllumajanduslikud ohtlikud ained (nt taimekaitsevahendid). Need ained jõuavad veekogudesse sademetega läbi pinnase ning maaparandussüsteemide. Toitained põhjustavad veekogudes taimestiku vohamist ja veeõitsenguid (nt sinivetikad). Lisaks jõuavad samad ained ka põhjavette, kus võivad põhjustada probleeme joogivee kvaliteediga, nagu on mõnes Eesti piirkonnas juba juhtunud.
- Toitained, mis pärinevad põllumajandusest ja metsandusest, ei jõua veekogudesse ega põhjavette ühest konkreetsest punktist, vaid suurelt maa-alalt hajusalt, mistõttu on raskem nende ainete levikut piirata.
- Põhjavesi on Eestis paremas seisus kui pinnaveekogud, kuid murekohti esineb – nt kõrge nitraadide sisaldus või suured veevõtud. Eelkõige mõjutab inimtegevus maapinnalähedast põhjavett ja eriti oluline on jälgida tegevusi kaitsmata või nõrgalt kaitstud põhjaveega piirkondades.
- Pidevalt tuvastatakse uusi ohtlikke aineid ja lisatakse neid vastavatesse nimekirjadesse, aga nende ainete seire veekeskkonnas ei jõua alati ainete avastamise kiirusega samas tempos liikuda. Sellepärast seirame Eesti veekogudes ja põhjavees teatud levinumaid aineid, kuid siiani ei ole tegelenud nt ravimijääkide või mikroplasti seirega, mille vastu inimesed aruteludel huvi tundsid.
- Kohalikud omavalitsused üle Eesti tunnevad muret kohtkäitlussüsteemide ja ühisveevärgi ning -kanalisatsiooni arendamise üle. Kohtkäitlussüsteemid ehk kodused puhastid vajavad tihti rekonstrueerimist või on nende seisukord

---

² <https://kliimaministeerium.ee/veemajanduskavad-2028-2033-koostamisel>

teadmata, ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamine uutesse piirkondadesse vajab investeringuid, mida ei ole lihtne leida.

- Raplas rääkisime Vigala jõe näitel paisutustest kui olulistest jõgede voolusängi takistajatest ja muutjatest. Oluliseks inimesele nähtavaks mõjuks on kalade liikumise takistamine, kuid tegelikult kaasnevad paisudega ka muud mured, nt setete kuhjumine paisu taha või voolusängi ja -kiiruse muutused. Rääkisime, et paisude likvideerimist võiks eelistada kalapääsude rajamisele.
- Tallinnas rääkisime Harku järve näitel, kuidas on võimalik biomanipulatsiooni teel järves toitaineid vähendada ja millised võiksid olla tulevikus veel täiendavad võimalused selleks. Biomanipulatsioon on toiduahelasse kuuluvate elustikurühmade (nt kalade) arvukuse vahekorra reguleerimine.
- Rääkisime üleujutusriskidest – et riskipiirkonnad on Eestis määratud tiheasustusaladele (nt Haapsalu, Tartu, Pärnu) ning et kõige tõhusam ja odavam viis üleujutustega toime tulla, on ennetada nende mõju.